

İş ve İşçi Bulma Servisi kurulması hakkındaki 88 sayılı Sözleşmenin onanmasına dair Kanun

(Resmî Gazete ile ilân : 7 . XII . 1949 - Sayı : 7373)

No.
5448

Kabul tarihi
30 . XI . 1949

BİRİNCİ MADDE — Milletlerarası Çalışma Teşkilâtının Genel Konferansı tarafından 1948 Sanfransisko toplantısında kabul edilmiş olan (İş ve İşçi Bulma Servisi kurulması hakkındaki 88 sayılı sözleşme) onanmıştır.

İKİNCİ MADDE — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

1 Aralık 1949

İŞ VE İŞÇİ BULMA SERVİSİ KURULMASI HAKKINDA 88 No. LU SÖZLEŞME

Milletlerarası Çalışma Bürosu Yönetim Kurulu tarafından Sanfransisko'ya davet edilerek orada 17 Haziran 1948 de otuz birinci toplantısını yapan Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı Genel Konferansı, Toplantı gündeminin dördüncü maddesine dâhil bulunan iş ve işçi bulma servisi kurulması meselesine dair muhtelif tekliflerin kabulüne,

Bu tekliflerin bir milletlerarası sözleşme şeklini almasına karar verdikten sonra,

Bin dokuz yüz kırk sekiz yılı Temmuz ayının dokuzuncu günü, iş ve işçi bulma servisi hakkında 1948 sözleşmesi adını taşıyacak olan aşağıdaki sözleşmeyi kabul eder :

Madde — 1.

1. Hakkında bu sözleşmenin yürürlükte olduğu Milletlerarası Çalışma Teşkilâtının her üyesi, bir âmme ve parasız iş ve işçi bulma servisi bulundurmalı veya bulundurulmasını sağlamalıdır.

2. İş ve işçi bulma servisinin esas görevi, icap ettiği takdirde ilgili diğer âmme teşekkülleri bu hususi teşekküllerle iş birliği yaparak, tam çalışmanın sağlanmasına ve idamesine, müstahsil kaynakların geliştirilmesine ve bunlardan istifade edilmesine mâtufl millî programın ayrılmaz bir parçası olarak, iş piyasasını mümkün merteye en iyi şekilde teşkilâtlandırmayı gerçekleştirmek olmalıdır.

Madde — 2.

İş ve işçi bulma servisi, millî bir makamın denetimi altında millî bir iş ve işçi bulma büroları teşkilâtından terekküp etmelidir.

Madde — 3.

1. Bu teşkilât, memleketin her coğrafi bölgesinde hizmet etmeye yetecek sayıda ve iş veren ve işçiler için elverişli yerlerde mahallî bürolardan ve lüzumu halinde Bölge Bürolarından mürekkep bir şebekeyi ihtiva etmelidir.

2. Şebeke teşkilâtı:

a) Aşağıdaki hallerde genel bir incelemeye tâbi tutulmalıdır:

- (1) İktisadi faaliyetin ve faal nüfusun dağılım tarzında mühim değişiklikler vukubulduğunda;
- (2) Yetkili makam, bir deneme devresi zarfında elde edilen tecrübe hakkında bir takdirde bulunabilmek için, şebeke teşkilâtının yeniden gözden geçirmeyi münasip gördüğünde;

b) Böyle bir incelemenin lüzumlu kıldığı hallerde tadil edilmelidir.

Madde — 4.

1. İş ve işçi bulma servisinin kurulma ve işlemesinde iş ve işçi bulma servisi politikasının gelişmesinde iş verenler ve işçiler temsilcilerinin iş birliğinin sağlanması için, danışma komisyonları vasıtasıyla münasip tedbirler alınmalıdır.

2. Bu tedbirler, bir veya daha fazla millî danışma komisyonlarıyla, lüzumlu hallerde, bölge komisyonlarının ve mahallî komisyonların kurulmasını derpiş etmelidir.

3. Bu komisyonlardaki iş veren ve işçi temsilcileri, şayet mevcut iseler, iş verenleri ve işçileri temsil eden teşekküllere danışıldıktan sonra, eşit sayıda tâyin olunmalıdır.

Madde — 5.

İş ve işçi bulma servisinin, işçilerin mevcut işlere sevki hususundaki genel politikası, 4 ncu maddede derpiş olunan danışma komisyonları vasıtasıyla iş verenlerin ve işçilerin temsilcilerine danışıldıktan sonra tesbit edilmelidir.

Madde — 6.

İş ve işçi bulma servisi, işçilerin müessir bir şekilde tedarikini ve işe yerleştirilmesini sağlayacak tarzda teşkilâtlandırılmalıdır. Servis, bu maksatla, şu hususları yerine getirmelidir:

a) Elverişli iş bulabilmek için, işçilere ve müesseselerine, uygun işçi bulabilmek için de iş verenlere yardım etmek ve bilhassa millî ölçüde tesbit olunan hükümler uyarınca:

(I) İş talebinde bulunanları tescil ve bunların meslekî vasıflarını, tecrübe ve arzularını not onlara yardımda bulunmak;

(II) İş verenlerden, servise haber verdikleri münhallere ve bu münhallere almak üzere aradıkları işçilerin haiz bulunmaları icabeden şartlara dair sarîh malûmat elde etmek;

(III) İstenilen bedenî ve meslekî kabiliyeti haiz tâlipleri münhal işlere sevk etmek;

(IV) Kendisine ilk defa danışılan büro, tâlipleri uygun şekilde işe yerleştirecek, yahut boş yerleri uygun şekilde doldurabilecek durumda bulunmadığı veya daha başka olayların lüzumlu kıldığı hallerde, iş arz ve taleplerini bir bürodan başka bir büroya havale etmek suretiyle işleri düzenlemek;

b) Aşağıdaki hususların sağlanması için münasip tedbirler almak:

(I) İş arzını muhtelif mesleklerdeki iş imkânlarına göre ayarlamak maksadiyle, meslekler arasında seyyaliyeti kolaylaştırmak;

(II) İşçilerin uygun iş imkânları bulunan bölgelere nakillerine yardım maksadiyle, coğrafi seyyaliyeti kolaylaştırmak;

(III) İşçi arz ve talebindeki mahallî ve geçici denksizliği giderme çaresi olarak, işçilerin bir bölgeden diğerine geçici şekilde nakillerini kolaylaştırmak;

(IV) İşçilerin bir memleketten diğerine, ilgili Hükümetlerce tasvip olunacak hareketlerini kolaylaştırmak;

c) İcabederse, diğer makamlara, iş verenler ve işçi sendikalarıyla iş birliği yaparak, gerek bütün memleketteki, gerek muhtelif sanayi, meslek ve bölgelerdeki iş piyasası durumu hakkında

mevcut bütün malûmatı toplayıp tahlil etmek ve bu malûmatı, sistemli olarak ve süratle ilgili âmme makamlarıyla iş veren ve işçi teşekküllerinin ve umumun emrine hazır bulundurmak:

d) İşsizlik sigortası ve yardımı dairesinde ve işsizlere yardımı istihdaf eden diğer tedbirlerin uygulanmasında iş birliği yapmak:

e) Lüzumu halinde, müsait bir çalıştırma durumunun sağlanmasına mâtuf sosyal ve ekonomik plânların hazırlanmasında diğer âmme teşekküllerine ve hususi teşekküllere yardım etmek.

Madde — 7.

Aşağıdaki hususlar için tedbirler alınmalıdır:

a) Tarım, ve ihtıasın faydalı olabileceği her hangi bir diğer faaliyet kolu için, muhtelif iş ve işçi bulma büroları dâhilinde meslek ve sanayi itibarıyla ihtıas bölümlerinin bulunmasını kolaylaştırmak;

b) Sakat şahıslar gibi, iş için müracaat eden muayyen işçi kategorilerinin ihtiyaçlarına memnuniyet verici bir şekilde cevap vermek.

Madde — 8.

İş ve işçi bulma ve meslekî yöneltme servislerinin çerçevesi içinde gençler için özel tedbirler alınmalı ve geliştirilmelidir.

Madde — 9.

1. İş ve işçi bulma servisi personeli, kendilerinin her türlü Hükümet değişikliklerine ve yol-suz haricî tesirlere tâbi olmamalarını, ve servisin ihtiyaçlarının icapları haric, memuriyette istikrarlarını sağlayacak bir statü ve hizmet şartlarından faydalanan âmme memurlarından teşekkül etmelidir.

2. Millî mevzuatın, âmme hizmetine alınacak memurlar hakkında derpiş ettiği şartlar mahfuz kalmak kaydıyla, iş ve işçi bulma servisinin personeli, yalnız bir adaydan göreceği görevi yerine getirmek için aranan ehliyet göz önünde tutularak tâyin edilmelidir.

3. Bu ehliyetlerin tahkiki yolları yetkili makam tarafından tâyin olunmalıdır.

4. İş ve işçi bulma servisi personeli, görevlerini ifa edebilmeleri için münasip şekilde yetiştirilmelidir.

Madde — 10.

İş ve işçi bulma servisi ve icabederse, diğer âmme makamları, iş verenlerin ve işçilerin teşekkülleri ve diğer ilgili teşekküllerle iş birliği halinde, iş verenlerle işçilerin ihtiyari esas üzerinden iş ve işçi bulma servisinin inkânlarından istifade etmelerini teşvik etmek için mümkün olan bütün tedbirleri almalıdırlar.

Madde — 11.

Yetkili makamlar, âmme iş ve işçi bulma servisiyle, kazanç gayesi takip etmiyen hususi iş ve işçi bulma büroları arasında müessir bir iş birliği sağlamak için lüzumlu her türlü tedbirleri almalıdırlar.

Madde — 12.

1. Bir üyenin ülkesi geniş bölgeleri ihtiva edip de bu bölgelerdeki nüfusunun dağınıklığı veya gelişme safhası dolayısıyla yetkili makam, bu sözleşme hükümlerinin buralarda uygulanmasının kabil olmayacağını mülâhaza ettiği takdirde, adı geçen makam, bu bölgeleri bu sözleşmenin uygulanmasından ya tamamıyla veyahut muayyen işletmeler veya işler hakkında münasip göreceği istisnalar kabul etmek suretiyle kısmen muaf tutabilir.

2. Her üye, Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı Statüsünün 22 nci maddesi gereğince bu sözleşmenin uygulanmasına dair vereceği ilk yıllık raporunda, hakkında bu madde hükümlerine müracaat niyetinde olduğu bölgeleri ve bu hükümlere müracaat niyetinde olmasının sebeplerini göstermelidir; hiçbir üye, daha sonra, bu suretle göstermiş bulunduğu bölgelerden maadasi için bu madde hükümlerine müracaat edemez.

3. Bu madde hükümlerine müracaat eden her üye, mütaakip yıllık raporlarında, hangi bölgeler için bu madde hükümlerine müracaat hakkından vazgeçtiğini göstermelidir.

Madde — 13.

1. Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı Statüsünün 1946 yılında tadil edilen metninin 35 nci maddesinde zikrolunan ülkeler hususunda, bu suretle tadil edilmiş olan adı geçen maddenin 4. ve 5 nci fıkralarında yazılı ülkeler hariç, bu sözleşmeyi onayan her teşkilât üyesi, aşağıdaki hususları bildiren bir beyanı Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürüne, onamasından sonra, mümkün olan en kısa müddet içinde göndermelidir:

a) Haklarında sözleşme hükümlerinin hiçbir değişiklik yapılmadan uygulanmasını taahhüt ettiği ülkeler;

b) Haklarında sözleşme hükümlerinin değişikliklerle uygulanmasını taahhüt ettiği ülkeler ve bu değişikliklerin nelerden ibaret olduğu;

c) Haklarında sözleşmenin uygulanamayacağı ülkeler ve bu gibi hallerde sözleşmenin uygulanamamasının sebepleri;

d) Haklarında kararını sonraya bıraktığı ülkeler.

2. Bu maddenin birinci paragrafının (a) ve (b) bentlerinde zikrolunan taahhütler, onamanın ayrılmaz kısımları olarak sayılacak ve aynı sonuçları doğuracaktır.

3. Her üye, bu maddenin 1. paragrafının (b), (c) ve (d) bentleri gereğince, daha evvel yapmış olduğu beyanda mevcut ihtirazi kayıtların hepsinden yahut bir kısmından, yeni bir beyan ile vazgeçebilecektir.

4. Her üye, 17. madde hükümlerine uygun olarak, bu sözleşmenin feshedilebileceği devreler zarfında Genel Müdüre, daha evvelki herhangi bir beyanın hükümlerini herhangi başka bir bakımdan değiştiren ve belirli ülkelerdeki durumu bildiren yeni bir beyan gönderilebilecektir.

Madde — 14.

1. Bu sözleşme konusuna dâhil bulunan meseleler, anavatan dışı bir ülkenin makamlarının bizzat kendi yetki çerçevesi içine girdiği zaman, o ülkenin milletlerarası münasebetlerinden sorumlu olan Üye, adı geçen ülkenin hükümetiyle mutabık olarak, Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürüne, o ülke adına, bu sözleşmedeki vecibeleri kabul ettiğine dair bir beyan gönderebilecektir.

2. Bu sözleşmedeki vecibelerin kabulü hakkındaki bir beyan, Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürüne:

a) Müsterek otoriteleri altında bulunan bir ülke için iki veya daha fazla Teşkilât Üyesi;

b) Birleşmiş Milletler Andlaşması hükümleri yahut o ülke hakkında yürürlükte olan her hangi diğer bir hüküm gereğince, o ülkenin idaresinden sorumlu bulunan milletlerarası her makam;

3. Bu maddenin yukarıki pragrafları hükümleri uyarınca, Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürüne gönderilen beyanlar, sözleşme hükümlerinin ilgili ülkede değişikliklerle mi yoksa değişiklik yapılmadan mı uygulanacağını bildirmelidir; beyan, sözleşme hükümlerinin değişiklikler kaydıyla uygulandığını bildirdiği zaman, adı geçen değişikliklerin nelerden ibaret olduğunu belirtmelidir.

4. İlgili Üye yahut Üyeler veya milletlerarası makam, daha evvelki bir beyanla bildirilen değişikliği ileri sürmek hakkından, daha sonraki bir beyanla tamamen veya kısmen vazgeçebilecektir.

5. İlgili Üye veya Üyeler veya milletlerarası makam, 17 nci madde hükümlerine uygun olarak, sözleşmenin feshedilebileceği devreler zarfında, Genel Müdüre, daha evvelki bir beyanın hüküm-

lerini her hangi başka bir bakımdan değiştiren ve bu sözleşmenin uygulanması hususundaki durumu belirten yeni bir beyan gönderebilecektir.

Madde — 15.

Bu sözleşmenin kesin onama belgeleri, Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürüne gönderilecek ve onun tarafından tescil edilecektir.

Madde — 16.

1. Bu sözleşme, ancak onama belgeleri Genel Müdür tarafından tescil edilmiş olan Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı üyelerini bağlayacaktır.
2. Bu sözleşme, iki üyenin onama belgelerinin Genel Müdür tarafından tescil edilmesi tarihinden on iki ay sonra yürürlüğe girecektir.
3. Daha sonra, bu sözleşme, her üye hakkında, kendisinin onama belgesinin tescilinden itibaren on iki ay sonra yürürlüğe girecektir.

Madde — 17.

1. Bu sözleşmeyi onayan her üye, onu, ilk yürürlüğe giriş tarihinden itibaren on yıllık bir devre sonunda, Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürüne göndereceği ve bu Müdürün tescil edeceği bir ihbarname ile feshedilir. Fesih, tescil tarihinden ancak bir yıl sonra muteber olacaktır.
2. Bu sözleşmeyi onamış olup da, onu bundan evvelki fıkrada yazılı on yıllık devrenin bitiminden itibaren bir yıl zarfında bu madde gereğince feshetmek ihtiyarını kullanmayan her üye, yeniden on yıllık bir müddet için bağlanmış olacak ve bundan sonra bu sözleşmeyi, her on yıllık devre bitince, bu maddede derpiş edilen şartlar içinde feshedilecektir.

Madde — 18.

1. Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürü, Teşkilât üyeleri tarafından kendisine bildirilen bütün onama, beyan ve fesihlerin tescil edildiklerini, Milletlerarası çalışma teşkilâtının bütün üyelerine tebliğ edecektir.
2. Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürü, kendisine gönderilen sözleşmenin ikinci onama belgesinin tescil edildiğini teşkilât üyelerine tebliğ ederken, bu sözleşmenin yürürlüğe gireceği tarih hakkında teşkilât üyelerinin dikkatini çekecektir.

Madde — 19.

Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürü, yukarıki maddeler gereğince, tescil etmiş olduğu bütün onama, beyan ve fesihlere dair tam bilgileri, Birleşmiş Milletler Andlaşmasının 102 nci maddesi uyarınca tescil edilmek üzere, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine ulaştıracaktır.

Madde — 20.

Bu sözleşmenin yürürlüğe girmesinden itibaren her on yıllık bir devre sonunda, Milletlerarası Çalışma Bürosu Yönetim Kurulu, bu sözleşmenin uygulanması hakkındaki bir raporu Genel Konferansa sunacak ve onun tamamen veya kısmen değiştirilmesi keyfiyetinin konferans gündemine konulması lüzumu hakkında karar verecektir.

Madde — 21.

1. Konferansın bu sözleşmeyi tamamen veya kısmen değiştiren yeni bir sözleşme kabul etmesi

halinde ve yeni sözleşme, başkaca hükümleri ihtiva eylemediği takdirde:

a) Tadil edici yeni sözleşmenin bir üye tarafından onanması keyfiyeti, yukardaki 17 nci maddede nazara alınmaksızın ve fakat tadil edici yeni sözleşmeye yürürlüğe girmiş olmak kayıt ve şartı ile, bu sözleşmenin derhal ve doğrudan doğruya feshini tazammun edecektir.

b) Tadil edici yeni sözleşmenin yürürlüğe girmesi tarihinden itibaren, bu sözleşme, üyelerin onamasına artık açık bulundurulmayacaktır.

2. Bu sözleşme, onu onayıp da tadil edici sözleşmeyi onamamış bulunan üyeler için, her halde şimdiki şekil ve muhtevasiyle muteber olmakta devam edecektir.

Madde — 22.

Bu sözleşmenin Fransızca ve İngilizce metinleri aynı şekilde muteberdir.

<i>Cumhurbaşkanlığına yazılan tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	1. XII. 1949 ve 1/581
<i>Bu kanunun ilânının Başbakanlığa bildirildiğine dair Cumhurbaşkanlığından gelen tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	1. XII. 1949 ve 4/839
<i>Bu kanunun görüşmelerini gösteren tutanakların cilt ve sayfa numaraları</i>	:	Cilt Sayfa 21 2,97,120:122,216,218,219,219,220:223, 227,252,253,255:258